

The Barcelona Olympic Games: Looking Back 25 Years On (1)

FRANCESC SOLANELLAS^{1,2*}

ANDREU CAMPS^{1,3}

¹ GISEAFE (Research Group on Social and Educational Physical Education and Sport)

² National Institute of Physical Education of Catalonia - Barcelona Campus (Spain)

³ National Institute of Physical Education of Catalonia - Lleida Campus (Spain)

* Corresponding: Francesc Solanellas (fsolanellas@gencat.cat)

“Before my visit to Barcelona I thought I knew what a sports city was like”

BARON PIERRE DE COUBERTIN

Els Jocs Olímpics de Barcelona, 25 anys després (1)

FRANCESC SOLANELLAS^{1,2*}

ANDREU CAMPS^{1,3}

¹ GISEAFE (Grup d'Investigació Social i Educativa de l'Activitat Física i l'Esport)

² Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya - Centre de Barcelona (Espanya)

³ Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya - Centre de Lleida (Espanya)

* Correspondència: Francesc Solanellas (fsolanellas@gencat.cat)

“Abans de la meua visita a Barcelona, pensava que sabia com era una ciutat esportiva”

BARÓ PIERRE DE COUBERTIN

Abstract

In 1992 Barcelona hosted the XXV Olympic Games. It was the most important event that has ever taken place in Barcelona and it will probably be many years before another of its kind is held. Twenty-five years on, our aim is to examine the Games' impact on the city and the country in a series of articles that will analyse their economic, sports and social impact. During this period Barcelona has been a model for other cities which have sought to implement a transformation similar to the one which took place in the Catalan capital in recent times. However, this impact, which at first sight may seem obvious, needs to be based on empirical findings that enable us to verify the actual impact. Among other indicators we have found that the number of tourists has increased very markedly since the 1990s (419% between 1990 and 2015). In terms of sport, and with the methodological limitation of the availability of sufficient data from the 1980s and 1990s, there is a positive evolution in general sports activity in both Catalonia and Spain, although we cannot say that such evolution is a direct consequence of hosting the Olympic Games. Since Barcelona 1992 the city has been on the map more than ever and this was indeed one of the objectives of hosting the Games. However, today it is once again at the centre of the debate about the need to decide on its model, its evolution in the coming years and its international profile. This of course also includes its position in hosting major international events.

Keywords: Olympic Games, Barcelona, legacy, impact

Resum

El 1992, Barcelona va organitzar els XXV Jocs Olímpics. És l'esdeveniment més important que s'ha realitzat a Barcelona i probablement passaran molts anys abans que se'n torni a realitzar un altre d'aquestes característiques. Vint-i-cinc anys més tard, el nostre objectiu és analitzar l'impacte que han tingut els Jocs a la ciutat i al país, mitjançant una sèrie d'articles on s'analitzaran l'impacte econòmic, esportiu i social. Durant aquest temps, Barcelona ha estat un model per a altres ciutats que han volgut implementar una transformació semblant a la produïda aquí durant la història més recent. No obstant això, aquest impacte que a primera vista pot semblar evident, ha de basar-se en algunes constatacions empíriques que ens permetin certificar l'impacte real. Es constata que, entre altres indicadors, l'evolució del nombre de turistes des dels anys 90 ha augmentat de manera molt notable (419% des del 1990 al 2015). En matèria esportiva, i amb la limitació metodològica que representa disposar de les dades suficients dels anys 80 i 90, s'observa una evolució positiva en la pràctica d'esport general tant a Catalunya com a Espanya, encara que no podem afirmar que aquesta evolució sigui com a conseqüència directa d'albergar els Jocs Olímpics. Des d'aquella data, Barcelona està més que mai present en el mapa i aquest era un dels objectius. Avui dia torna a estar precisament al centre del debat davant la necessitat de determinar el seu model, la seva evolució en els propers anys i la seva projecció. I això inclou el posicionament de la ciutat en l'organització de grans esdeveniments internacionals.

Paraules clau: jocs olímpics, Barcelona, llegat, impacte

Introduction

In 1888 and 1929 Barcelona hosted two universal expositions. As a result of the Universal Exposition of 1888, Barcelona built Parc de la Ciutadella, Passeig de Colom, the Columbus Monument and Mercat del Born (the old market). Twenty-seven countries occupied an area of 47 ha, receiving more than 2 million visitors with an impact for the city, at that time, of \$1,737,000. The most important legacy was the Parc de la Ciutadella as the great opportunity to build a large central park. The Universal Exposition of 1929 was held mainly in the Montjuïc area and involved the consolidation of Noucentisme, a Catalan cultural movement of the early 20th century, with the opening of the National Palace, the Magic Fountain, the Teatre Grec and the Montjuïc Olympic Stadium. The Exposition ran from 20 May 1929 to 15 January 1930 covering an area of 118 ha and at a total cost of \$25,083,921. Twenty European countries attended along with the USA and Japan. At that time the Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, the Catalan Government's railway, and the extension of Barcelona's underground to Plaça d'Espanya as the epicentre of the Exhibition came into service.

A quarter of a century after the XXV Olympic Games, it seems fitting to write about the impact and legacy of these Games for the city and its immediate surroundings. Over the last five years Barcelona has appeared in several classifications: second best sports city in the world; the leading European city for innovation; first Smart City in Spain, fourth in Europe and tenth in the world; third world city as organiser of international conferences; first city in the world in attendance at conferences; third European city in attracting most foreign investment, and fourth European city in attracting international tourism.

*After the Olympic Games, Moragas and Botella (1995) wrote the book *Las Claves del Éxito* (The Keys to Success) in which they analysed the immediate legacy. Pasqual Maragall, Mayor of Barcelona during the Games, wrote in his foreword that it was a pleasure to see how all the facilities built for the event were still in use, that 50,000 people were regular users of these facilities and that in the previous year some 300,000 people had taken part in sports activities on the city's streets.*

Abad (in Moragas & Botella, 1995), argues that the Games were conceived from the beginning as a great

Introducció

Els anys 1888 i 1929, Barcelona va acollir dues exposicions universals. Gràcies a l'Exposició Universal de 1888, Barcelona va construir el Parc de la Ciutadella, el Passeig de Colom, el Monument a Colom i el Mercat del Born. Vint-i-set països van ocupar una extensió de 47 hectàrees, rebent més de 2 milions de visitants amb un impacte per a la ciutat, en aquell moment, de 1,737,000 dòlars. El llegat més important va ser el Parc de la Ciutadella com la gran oportunitat de disposar d'un gran parc central. L'Exposició Universal del 1929 es va concentrar a l'àrea de Montjuïc i va suposar la consolidació del Noucentisme, amb la inauguració del Palau Nacional, la Font Màgica, el Teatre Grec i l'Estadi Olímpic de Montjuïc. Aquesta exposició es va desenvolupar del 20 de maig del 1929 al 15 de gener del 1930, ocupava una zona de 118 hectàrees i va tenir un cost total de 25.083.921 dòlars. Van participar-hi 20 països europeus a més dels EUA i Japó. Al costat d'altres importants construccions i infraestructures, el trasllat de l'aeroport del Remolar al Prat de Llobregat, va ser clau per a la millora de les comunicacions amb la ciutat. D'aquesta època va ser també l'engegada dels Ferrocarrils de la Generalitat i l'extensió del metro fins a la Plaça d'Espanya, com a epicentre de l'Exposició.

Un quart de segle després dels XXV Jocs Olímpics (JO), sembla oportú escriure sobre l'impacte i el llegat d'aquests jocs per a la ciutat i per al seu entorn més directe. En els últims 5 anys, Barcelona ha aparegut en diverses classificacions: la segona ciutat més esportiva del món; primera ciutat europea en innovació; primera Smart City de l'estat espanyol, quarta d'Europa i desena del món; tercera ciutat del món com a organitzadora de congressos internacionals; primera ciutat del món en assistència a congressos; tercera ciutat europea que atreu major inversió estrangera, i quarta ciutat europea en atracció de turisme internacional.

Després dels JO, Moragas i Botella (1995) van escriure el llibre *Las claves de l'èxit* on fan una anàlisi del llegat immediat. Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona durant els Jocs, va escriure en el pròleg que va ser una satisfacció veure com totes les instal·lacions construïdes per als Jocs estaven en ús, que 50.000 ciutadans eren usuaris regulars d'aquestes instal·lacions i que, l'any anterior, 300.000 persones havien participat en activitats esportives pels carrers de la ciutat.

Per a Abad (a Moragas & Botella, 1995), els Jocs van ser concebuts des de l'inici com un gran pretext.

Host city Seus	Olympic Committee Comitès olímpics	Athletes Esportistes	Events Esdev.	Volunteers Voluntaris	Media Mitjans
Munich 1972	121	7,134	195	n/a	n/a
Montreal 1976	92	6,084	198	n/a	n/a
Moscow 1980	80	5,179	203	n/a	5,615
Los Angeles 1984	140	6,829	221	28,742	9,190
Seoul 1988	159	8,391	237	27,221	11,331
Barcelona 1992	169	9,356	257	34,548	13,082
Atlanta 1996	197	10,318	271	47,466	15,108
Sydney 2000	199	10,651	300	46,967	16,033
Athens 2004	201	10,625	301	45,000	21,500
Beijing 2008	204	10,942	302	70,000	24,562
London 2012	204	10,500	302	70,000	21,000
Rio Janeiro 2016	206	11,551	306	50,000	

Table 1.

Change in Olympic Committees, athletes, events, volunteers and media (1972-2016). (Source: own elaboration, from the IOC website)

Taula 1.

Evolució de comitès participants, esportistes, esdeveniments, voluntaris i mitjans (1972-2016). (Font: elaboració pròpia, extret de la web del COI)

pretext. Abad recognised that although it was a sports event, the organisers were not particularly concerned about that aspect. The idea was to carry out in five to six years all the things that had not been done in the city during the previous fifty and with the risk that they would not be done in the following fifty either. The Palau Sant Jordi, the Olympic Stadium, the National Institute of Physical Education of Catalonia-Barcelona, the airport, the ring-roads, hotel capacity and the opening of the city to the sea are good examples of this change. However, it proved impossible to carry out some investment plans and even today some infrastructures such as the Mediterranean railway corridor have yet to be completed.

Ten years later and again as editors, Moragas and Botella (2002) wrote another book similar to the previous one entitled *Barcelona: la herencia de los Juegos (Barcelona: the Inheritance of the Games)*. Several aspects of the Olympic Games have changed since Barcelona 1992. However, it is precisely because of these Games that measures were introduced to avoid the 'gigantism' of the event in terms of the number of participating athletes (Table 1).

As for the growth of the Games, Burton (2014) points to the possibility that in the future the Olympic Games might be hosted in cities that have already held them previously. In this way they could benefit from already completed facilities and reduce their cost.

The Games' funding has been another factor which has varied according to the different locations and the economic model of the country where they are held. In Figure 1 we draw a distinction between

Abad reconeixia que, encara que l'esdeveniment era esportiu, la part estrictament esportiva no els preocupava especialment. La idea era fer en 5-6 anys el que no s'havia fet a la ciutat durant els últims 50 i amb el risc de no fer-ho en els 50 anys propers. El Palau Sant Jordi, l'Estadi Olímpic, l'INEFC-Barcelona, l'aeroport, les rondes, la capacitat hotelera i l'obertura de la ciutat al mar són un bon exemple d'aquest canvi. Malgrat això, algunes inversions no es van poder fer i d'altres avui dia encara no s'han acabat, com, per exemple, el corredor ferroviari mediterrani.

Deu anys més tard i de nou com a editors, Moragas i Botella (2002) van escriure un altre llibre de característiques semblants a l'anterior *Barcelona: l'herència dels Jocs*. Des de Barcelona 1992 fins als nostres dies, diversos aspectes relacionats amb els JO han variat. No obstant això, sí que sembla necessari esmentar que és precisament arran d'aquests Jocs quan s'introdueixen les mesures pertinents per evitar el gigantisme de l'esdeveniment pel que fa al nombre d'esportistes participants (taula 1).

En relació amb el creixement dels Jocs, Burton (2014) apunta la possibilitat que, en el futur aquests es fessin en ciutats que ja els hagin organitzat. Aquesta seria una manera de poder-se beneficiar de les obres fetes i disminuir els costos d'aquests.

El finançament dels Jocs ha estat un altre dels elements que ha variat en funció de les seves diferents localitzacions i del model econòmic del país on es van celebrar. A la figura 1, es diferencien tres nivells: un

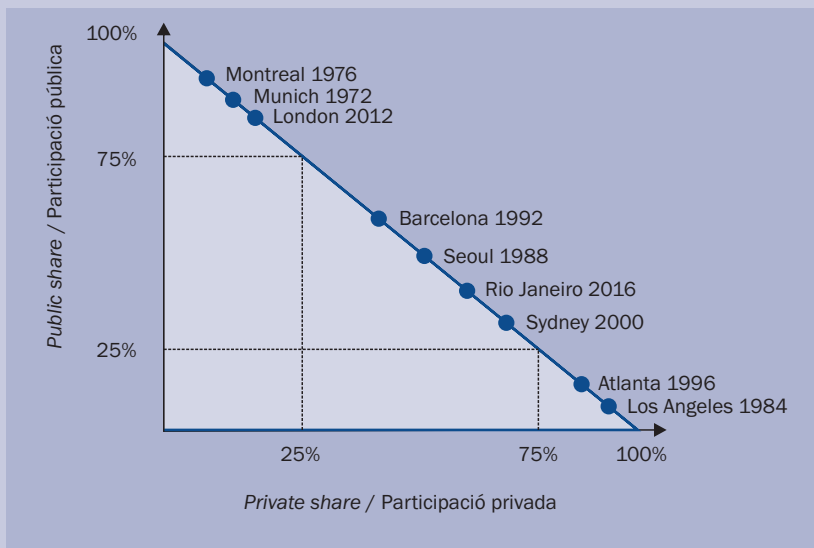

Figure 1.

Olympic Games funding models.

(Source: own elaboration, based on Preuss, 2004a)

Figura 1.

Models de finançament dels JO. (Font: elaboració pròpia, basat en Preuss, 2004a)

three levels: a group where most of the funding is public (Montreal 1976, Munich 1972 and London 2012); another group where public-private funding is balanced at around 50% (Barcelona 1992, Seoul 1988 and Rio de Janeiro 2016); and a third group where most of the funding is private (Los Angeles 1984, Atlanta 1996 and Sydney 2000).

Barcelona’s contribution to the Olympic movement seems beyond doubt. Rigau (2011) describes the twelve points that explain this contribution and they are set out in Figure 2.

Hence the core factor in our analysis and discussion is the impact of the Barcelona Olympic Games 1992 twenty-five years later both on the city of Barcelona and also on its closest surroundings at the national level.

grup on el finançament públic és majoritari (Montreal 1976, Munic 1972 i Londres 2012); un altre grup on el finançament públic-privat està equilibrat entorn del 50% (Barcelona 1992, Seül 1988, i Rio de Janeiro 2016), i un tercer grup on el finançament privat va ser majoritari (Los Angeles 1984, Atlanta 1996 i Sidney 2000).

La contribució de Barcelona al moviment olímpic sembla fora de tot dubte. Rigau (2011) descriu els dotze punts que permeten explicar aquesta contribució i que queden reflectits a la figura 2.

Així doncs, el que es planteja com a element nuclear d’anàlisi i de reflexió, és l’impacte dels JO Barcelona 92 vint-i-cinc anys després, tant a la ciutat de Barcelona com en el seu entorn més proper a nivell nacional.

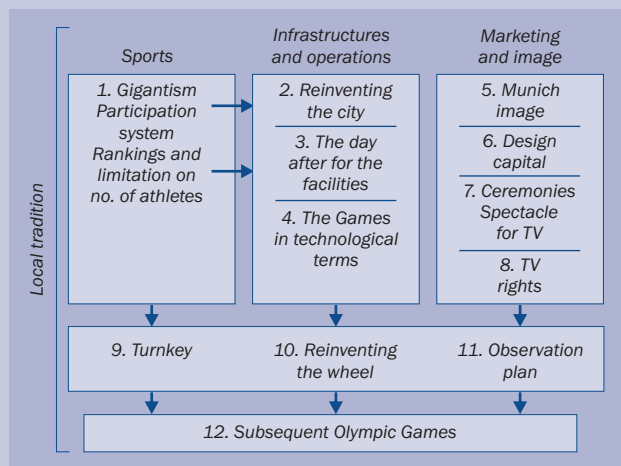

Figure 2. Barcelona 1992’s contribution to the Olympic Games. (Source: own elaboration, based on Rigau, 2011)

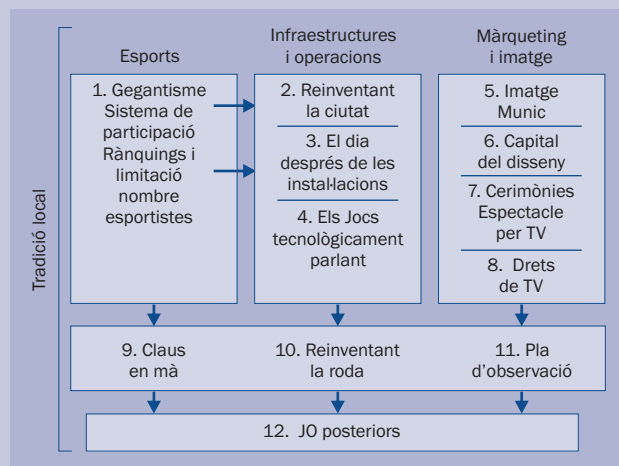

Figura 2. Contribució de Barcelona 92 als JO. (Font: elaboració pròpia, basat en Rigau, 2011)

Objective and method

Our general objective is to examine the sport, economic and social impact of the Barcelona 1992 Olympic Games.

To do this we have compared several studies specially selected for this purpose and related them with the various legacy theories and models.

Our analysis is based on qualitative and quantitative results, although the latter are the most relevant; examples would be change in the number of tourists or change in the number of people doing sport.

We have taken a historical approach to the Barcelona Games since we address their impact over a considerable period of time, namely twenty-five years. We considered it best to follow the chronological order of studies from Moragas and Botella (1995, 2002) to the most recent articles by Brunet (2011). We have also taken as a reference point the most generic studies that address the legacy of mega sports events from Crompton (1995), Gouguet (2002), Preuss (2004a, 2004b, 2007a, 2007b), Preuss and Alfs (2011), Preuss and Solberg (2006), Preuss and Werkmann (2011) to Chappelet (2008). We have also used other additional information such as tourist reports, strategic plans and statistical yearbooks of the city to round off our data.

Preuss (2009) put forward a benchmark model for analysing and evaluating the potential effects of hosting mega sports events. His suggestion is based on economic, tourist-commercial, environmental, socio-cultural, psychological and political-administrative factors.

For this publication we have simplified this model and grouped the factors into three major aspects: sport, economic and social. We have used this classification to present our results.

For Chappelet (2008) the legacy of sports events is what they leave behind in their surroundings as a consequence of hosting the event. These aspects have two kinds of legacy components:

- *Infrastructures (hard and tangible): sport and non-sport*
- *Social (soft and intangible): social impacts, relationships or lifestyle changes.*

Kaplanidou and Karadakis (2010) view the legacy concept as dynamic. Their study explored the importance

Objectiu i mètode

L'objectiu general de les diverses aproximacions que hem plantejat és analitzar l'impacte dels JO de Barcelona 92 des de les perspectives esportiva, econòmica i social.

Per a aconseguir-ho, hem comparat diversos estudis seleccionats a aquest efecte i els hem posat en relació amb les diverses teories i models del llegat existents.

Les aproximacions realitzades es basen tant en els resultats qualitius com en els quantitius, si bé són precisament aquests últims els més rellevants. Serveixin com a exemples, entre altres elements, l'evolució del nombre de turistes o l'evolució del nombre de practicants esportius.

La proposta podem considerar-la com una aproximació històrica als Jocs de Barcelona, ja que estudiem la seva incidència en un període de temps notable com són vint-i-cinc anys. S'ha considerat oportú seguir l'ordre cronològic dels diversos estudis. De Moragas i Botella (1995, 2002) fins als més recents articles de Brunet (2011). També s'han pres com a referència els treballs més genèrics que aborden el llegat dels megaesdeveniments esportius de Crompton (1995), Gouguet (2002), Preuss (2004a, 2004b, 2007a, 2007b), Preuss y Alfs (2011), Preuss y Solberg (2006), Preuss y Werkmann (2011) fins a Chappelet (2008). També s'ha utilitzat un altre tipus d'informació addicional com els informes turístics, els plans estratègics i els anuaris estadístics de la ciutat per poder completar les dades.

Preuss (2009) va proposar un model de referència per analitzar i avaluar els efectes potencials del fet d'acollir megaesdeveniments esportius. La seva proposta se sustenta en els factors econòmics, turístic-comercials, ambientals, socioculturals, psicològics i el politico-administratiu.

Amb la finalitat de simplificar aquest model, els factors s'han agrupat en tres grans dimensions: esportiva, econòmica i social; s'ha escollit aquesta classificació per presentar els resultats obtinguts.

Per Chappelet (2008), el llegat dels esdeveniments esportius és el que el seu entorn conserva i que resulten com a conseqüència de la seva organització. De fet, aquestes dimensions tenen diferents elements de llegat:

- *Infraestructures (hard i tangible): esportiva i no esportiva.*
- *Social (soft i intangible) impactes socials, relacions o canvis d'estils de vida.*

Per Kaplanidou y Karadakis (2010), el concepte de llegat és dinàmic; el seu estudi n'explora la

Structures / Estructures		Barcelona / Barcelona	Management / Gestió
Primary structure Sport and leisure	Stadium Indoor arena Sports facilities: swimming pool, canal, shooting range, equestrian facilities, etc.	Olympic Stadium in the Olympic Ring Palau Sant Jordi Picornell swimming pools, Vall d'Hebron Tennis Centre, Olympic Canal	Landmark facilities: run by the City Council. More special facilities: indirectly managed by companies and federations
Estructura primària Esport i oci	Estadi Pavelló Instal·lacions esportives: piscina, canal, zona tir, instal·lació eqüestre, etc.	Estadi Olímpic a l'Anella Olímpica Palau Sant Jordi Picornell (piscines), Tennis Vall d'Hebron, Canal olímpic	Gestió directa de les instal·lacions emblemàtiques (Ajuntament de Barcelona) Gestió indirecta d'instal·lacions més específiques (empreses i federacions)
Secondary structure Housing and recreation	Athletic Village and Media Village Media and press centre Special facilities Parkland	Poble Nou Media Centre at the Fira de Barcelona (Barcelona Trade Fair) Spread across Catalonia	The area was regenerated and is now an innovation area The Fira de Barcelona has developed to be upgraded Most facilities are run by companies
Estructura secundària Allotjament i recreació	Vila Olímpica & Mitjans Mitjans de comunicació i centre de premsa Instal·lacions específiques Parcs	Poble Nou Centre de Comunicacions a la Fira de Barcelona Distribució per la geografia catalana	Recuperació de la zona per a innovació Evolució parcial de la Fira de Barcelona Gestió de la majoria d'instal·lacions per empreses
Tertiary structure Work and traffic	Traffic: airport, mass transportation, roads Tourism Sewage, telecommunications, fibre optic cabling, etc.	Construction of a new terminal (T2) Increase in tourists (Figure 4) Construction of two large communication towers	Construction of a new terminal (T1) in 2009 What is the limit? Innovation in the city
Estructura terciària Treball i trànsit	Tràfic aeroport, transport col·lectiu, carreteres Turisme Clavegueram, telecomunicacions, cablejats fibra, etc.	Construcció d'una nova terminal (T2) Evolució del nombre de turistes (figura 4) Construcció de dues grans torres de comunicació	Construcció d'una nova terminal (T1) el 2009 On és el límit? Innovació a la ciutat

Table 2. Structural model of sports events applied to Barcelona 92. (Source: own elaboration, adapting the framework by Solberg & Preuss, 2007)

Taula 2. Model estructural dels esdeveniments esportius aplicat a Barcelona 92. (Font: elaboració pròpia, adaptant l'esquema de Solberg & Preuss, 2007)

of an event's legacy as the outcome established by the residents themselves.

Solberg and Preuss (2007) argue that there are three basic structures in the preparation and conduct of an Olympic Games: primary structures, secondary structures and tertiary structures (Table 2).

Results

Economic review

Brunet (2009) argues that Barcelona sought to organise an Olympic Games based on excellent sports competitions, upholding the Olympic spirit and conducting an urban transformation that would improve the city's quality of life and attractiveness. Continuing with Brunet, the Barcelona model can be

important with the product that establish the residents themselves.

Solberg and Preuss (2007) consider that there are three basic structures in the preparation and development of an Olympic Games: primary structures, secondary structures and tertiary structures (table 2).

Resultats

Revisió econòmica

Per a Brunet (2009), el desig de Barcelona era organitzar uns Jocs basats en competicions esportives excel·lents, mantenir l'esperit olímpic i realitzar una transformació urbanística que pogués millorar la qualitat de vida i l'atractiu de la ciutat. Seguint amb Brunet, el model de Barcelona s'explica amb

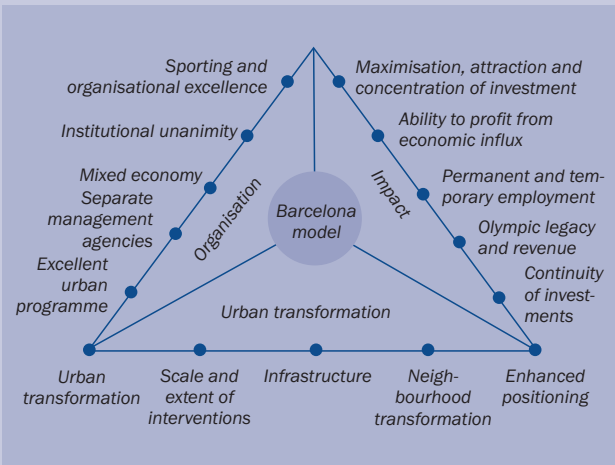

Figure 3. The Barcelona model: organisation, impact and urban transformation. (Source: Brunet 1994, 2009, in Brunet, 2011)

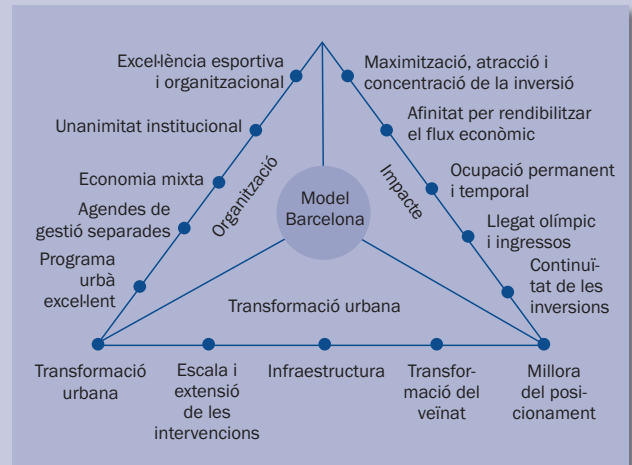

Figura 3. El model Barcelona: organització, impacte i transformació urbanística. (Font: Brunet 1994, 2009, a Brunet, 2011)

explained as a triangle with three large sides: organisation, urban transformation and impact (Figure 3).

Other cities used the Barcelona model as the benchmark, some of them for Olympic purposes such as Rio de Janeiro and others with a non-Olympic approach such as Valencia and Lyon. However, it should be borne in mind that Barcelona's situation when it was chosen as host city in 1986 was very special in economic, political and sports terms.

Some of the economic and organisational objectives in Brunet's framework would probably not be achievable today while others might be considered to have evolved and even improved. The city has been a very good example of the Olympic legacy and its evolution. It has also been a clear example of the mixed economy model and the model of tax incentives for companies which sponsor what are called special interest events. This model has meant that sponsors of cultural and sports events (Handball World Championship 2013, Basketball World Championship 2014, Year of El Greco 2014, Xacobeo Year 2010, the Barcelona World Race, World Aquatics Championships 2013, Mediterranean Games 2018, etc.) get special corporation tax relief and are able to recover up to 120% of their investment during the first few years of implementation of the model and up to 90% of it in recent years.

As for the tourism impact on Barcelona following the Games, Figure 4 presents the change in the number of tourists visiting the city (419% rise in 25 years, 1990-2015).

un triangle que es mostra a la figura 3 amb tres grans eixos: organització, transformació urbanística i impacte.

Altres ciutats van prendre com a referència el model de Barcelona. Algunes urbs amb interès olímpic, com és el cas de Rio de Janeiro, i altres no olímpiques, com València i Lió. No obstant això, cal considerar que la situació de Barcelona el 1986, quan va ser escollida, era molt particular tant a nivell econòmic com a nivell polític i esportiu.

De l'esquema proposat per Brunet, molt probablement alguns dels objectius econòmics i organitzatius avui no s'aconseguirien. Al contrari, alguns poden considerar-se que han evolucionat i, fins i tot, han millorat. La ciutat ha sigut un molt bon exemple del llegat olímpic i de la seva evolució. Representa, també, un clar exemple del model d'economia mixta i del model d'implantació d'incentius fiscals per a les empreses que patrocinen els anomenats esdeveniments d'interès especial. Aquest model ha permès que els patrocinadors d'esdeveniments culturals i esportius (Mundials d'Handbol 2013, els Mundials de Bàsquet 2014, l'Any del Greco 2014, l'Any Xacobeo, la Barcelona World Race, els Mundials de Natació 2013, els Jocs del Mediterrani 2018, etc.) tinguin desgravacions especials, via l'impost de societats, i poden recuperar fins i tot el 120% de la inversió realitzada en els primers anys d'implantació del model i en els últims anys, fins al 90% d'aquesta.

La figura 4 mostra l'impacte turístic a Barcelona després dels Jocs, i s'hi pot observar l'evolució del nombre de turistes que representa un increment del 419% en 25 anys (1990-2015).

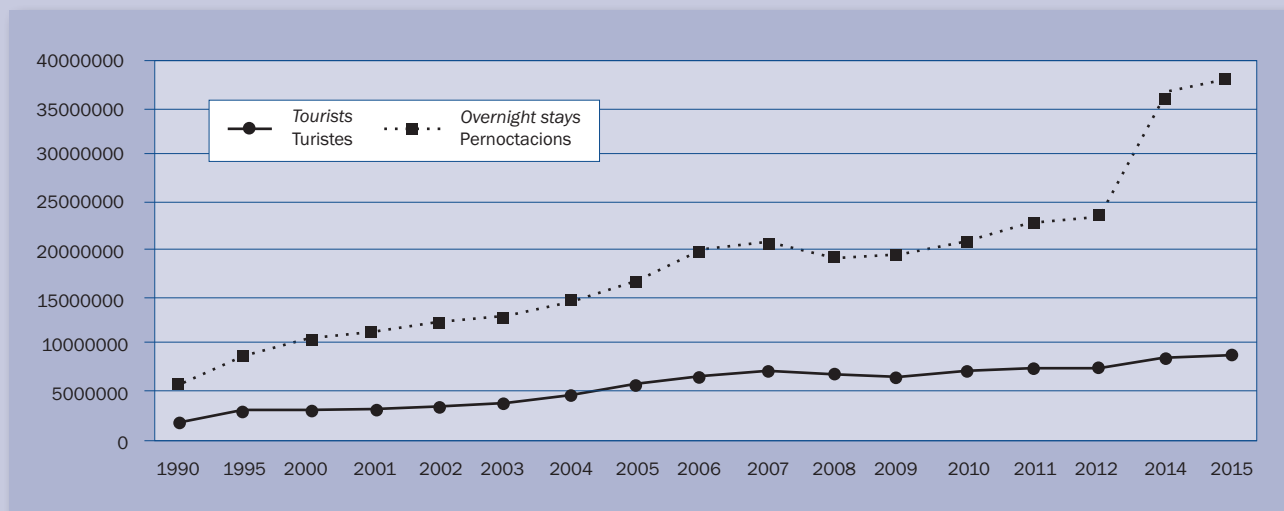

Figure 4. Change in tourists and overnight stays in Barcelona (1990-2015). (Source: own elaboration)

Figura 4. Evolució de turistes i pernoctacions a Barcelona (1990-2015). (Font: elaboració pròpia)

Sports review

Following the 1992 Games Barcelona gained a number of sports benefits as a legacy:

1. *Sports facilities.* Most of them have twofold competitive and recreational use, for example the Picornell swimming pools and the Vall d'Hebron Olympic Tennis Centre, which currently combines recreational tennis for monthly subscribers or occasional players with hosting high-level competitions such as Spanish championships or international events. The Olympic facilities' management model has essentially involved indirect management since most of them were put out to tender (Picornell Pools, Olympic Tennis Facility, Vall d'Hebron Arena, etc.) while other more landmark venues such as the Olympic Stadium and the Palau Sant Jordi are run by the City Council itself or a state-owned company.

2. *Sports outcomes.* The Barcelona Olympic Games enabled the Spanish Olympic team to take an important qualitative leap as can be seen in the table for performance evolution measured by the number of medals won (Table 3).

While it is true that other countries hosting the Games also improved in the period when they were preparing for them, the Spanish sports model's performance worsened, especially in Sydney, but since then has stayed at a similar level by number of medals albeit not in the global ranking. During this time it has achieved good results in disciplines in which

Revisió esportiva

Després dels Jocs del 92, Barcelona va obtenir diversos elements esportius com a llegat:

1. *Instal·lacions esportives.* La majoria tenen un doble ús a nivell competitiu i recreatiu. En són clars exemples les Piscines Picornell o la instal·lació olímpica de Tennis del Vall d'Hebron, on actualment es barreja una pràctica recreativa amb abonats mensuals o practicants ocasionals i cada cert temps se'n fa un ús amb finalitat de competició d'alt rendiment, com són campionats d'Espanya o esdeveniments internacionals. El model de gestió de les instal·lacions olímpiques ha passat fonamentalment per una gestió indirecta perquè la majoria d'aquestes van sortir a concurs (Piscines Picornell, Instal·lació Olímpica de Tennis, Pavelló de la Vall d'Hebron, etc.) mentre que altres instal·lacions més emblemàtiques, com l'Estadi Olímpic o el Palau Sant Jordi, han estat gestionades pel propi Ajuntament o l'empresa pública corresponent.

2. *Resultats esportius.* Els JO de Barcelona van permetre a l'equip olímpic espanyol realitzar un salt qualitatiu important, tal com s'aprecia a la taula d'evolució del rendiment mesurat amb nombre de medalles (taula 3).

Si bé és cert que altres països organitzadors de Jocs també van millorar en el seu període de preparació, el model esportiu espanyol va baixar el seu rendiment, especialment a Sydney, però després ha mantingut un nivell semblant en nombre de medalles, però no en el rànquing global. Durant aquest temps, ha aconseguit

► **Table 3.**
Olympic medal tally. Evolution of Spanish teams. (Source: own elaboration)

	Gold / Or	Silver / Plata	Bronze / Bronze	Total / Total	Ranking / Rànquing
Seul 1988	1	1	2	4	25
Barcelona 1992	13	7	2	22	6
Atlanta 1996	5	6	6	17	13
Sydney 2000	3	3	5	11	25
Athens 2004	3	11	6	20	20
Beijing 2008	5	10	3	18	15
London 2012	3	10	4	17	21
Rio Janeiro 2016	7	4	6	17	14

◀ **Taula 3.**
Medaller olímpic. Evolució dels resultats espanyols. (Font: elaboració pròpia).

it was not traditionally strong in both team and individual sports.

The emergence of high-performance centres is another factor to be assessed in this change. Right from the outset of getting ready for the Games, the Spanish Olympic Committee started up a number of programmes to improve the results achieved by its athletes. The Spanish Olympic Sports Association's ADO'92 Plan was probably the most well-known programme but others were also implemented such as ones for organisational and logistical support, technical information, media assistance and advice for the Olympic family. The ADO'92 Plan, which began in 1988, obtained €13.85 million and its first chairman, Carlos Ferrer Salat, managed to assemble some of the country's leading companies.

Another example of the 1992 Games model was the High-Performance Centre (Centre d'Alt Rendiment – CAR) in Sant Cugat del Vallès that today brings together 320 athletes from 30 different sports. 40% of the Spanish Olympic teams at London 2012 had trained at the CAR in Sant Cugat del Vallès.

3. In terms of sport, the know-how that has been built up in the city and the country itself at various levels is certainly priceless, yet it has also undoubtedly been one of the key factors in the considerable rise in organisational, economic and purely sports standards. Success in Olympic and non-Olympic competitions could not be explained without also assessing the success of the bids made to host events such as those in Figure 5.

After 1992 Barcelona carried on its strategy of hosting international sports events to take advantage of the synergies brought about during the Games and thus keep the city at the top of the global ranking. There were many cases in which the City Council or the respective federation paid a fixed sum to host one of these events (sometimes between €1-3 million) and in return the event

bons resultats en disciplines en què tradicionalment no els havia tingut, tant en esports d'equip com en individuals.

L'aparició dels centres d'alt rendiment és un element més a valorar d'aquest canvi. Des dels inicis de la preparació dels Jocs, el COE va engegar diversos programes amb la intenció de millorar els resultats dels esportistes. Segurament el Pla ADO'92 va ser el més conegut, però també es van desenvolupar altres programes com el d'ajuda organitzativa i logística, el d'informació tècnica, el programa d'ajut als mitjans i el d'assessoria per a la família olímpica. El Pla ADO'92, que es va iniciar el 1988, va obtenir 13,85 milions d'euros i el seu primer president, Carlos Ferrer Salat, va ser capaç d'agrupar algunes de les empreses més importants del país.

Un altre exemple del model del 92 va ser el Centre d'Alt Rendiment (CAR) de Sant Cugat del Vallès, que avui agrupa 320 esportistes de 30 esports diferents. A Londres 2012, el 40% dels equips olímpics espanyols s'havien preparat al CAR de Sant Cugat.

3. A nivell esportiu, el "saber fer" (*know-how*) que s'ha acumulat a la ciutat i al propi país a diferents nivells té segurament un valor incalculable i sens dubte és un dels elements clau perquè el nivell organitzatiu, econòmic i purament esportiu hagi augmentat de manera considerable. No es pot explicar l'èxit en les diferents competicions olímpiques i no olímpiques sense valorar també l'èxit de les diferents candidatures per organitzar esdeveniments com els de la figura 5.

Després del 1992, Barcelona va seguir apostant per l'estratègia d'organització d'esdeveniments esportius a nivell internacional per aprofitar les sinergies provocades durant els Jocs i així aconseguir mantenir la ciutat a primera línia. Van ser molts els casos en què el propi Ajuntament o la federació corresponent pagava un import fix per albergar un d'aquests esdeveniments (en ocasions entre 1-3 M €) i, a canvi, l'esdeveniment es realitzaria a Barcelona generalment

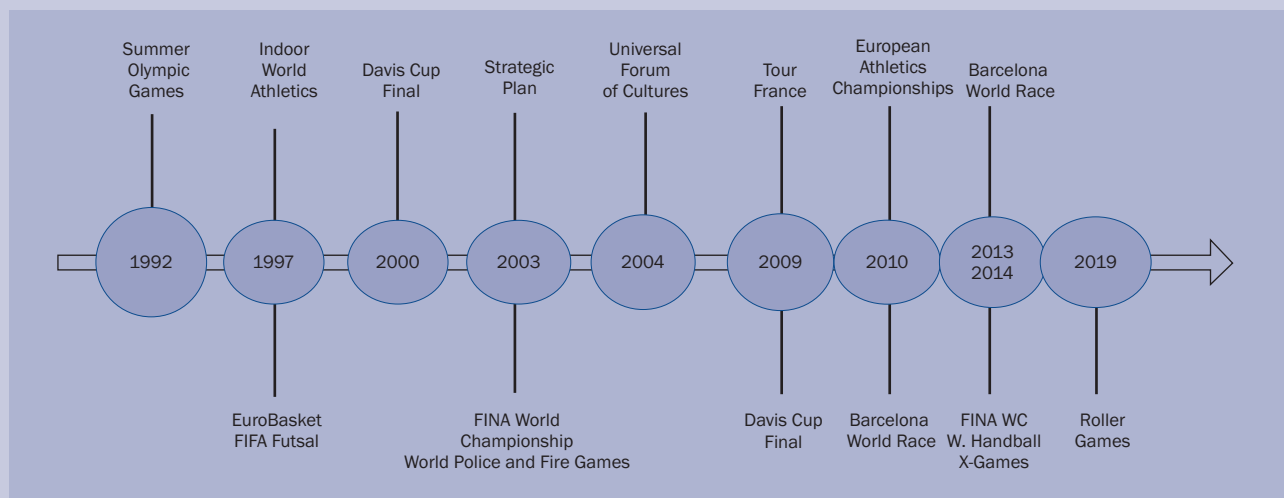

Figure 5. Some of the international events hosted by Barcelona (1992-2014). (Source: own elaboration)

Figura 5. Alguns esdeveniments internacionals organitzats per Barcelona (1992-2014). (Font: elaboració pròpia)

would be held in Barcelona, generally with the option of handling ticketing for the event and also, in other cases, managing some sponsorship categories. A different kind of event but nonetheless a large one (30,000 participants) was the World Police and Fire Games that were held in Barcelona in 2003.

Table 4 shows the most outstanding examples of what we have called recurrent events, which are the ones that are held every year, and relates them to events that are held on a more occasional basis.

Thus over the last 25 years Barcelona has hosted an event of international stature every 1.3 years. It would be hard to find another city in the world which has done or will be able to do the same.

Barcelona's Strategic Plans in 2003 and in 2011 were designed to raise the city's international profile by hosting sports events.

There are five major stages in this strategy:

1. 1979-1986: democratic local councils were restored and Barcelona chosen to host the 1992 Olympic Games and Paralympics.
2. 1986-1992: organising and holding the Olympic Games and Paralympics.
3. 1992-2003: managing and activating the Barcelona legacy for the city's residents.
4. 2003-2010: driving the projects in the 2003 Strategic Plan.
5. 2010-2017: as of 2011 the City Council decided that the Sports Strategic Plan should

amb la possibilitat de gestionar la venda d'entrades de l'esdeveniment i també, en altres, la gestió de determinades categories del patrocini. Un esdeveniment de característiques diferents, però, també, de gran envergadura (30.000 participants), van ser els Campionats del Món dels Bombers i la Policia que es van disputar a Barcelona l'any 2003.

La taula 4 mostra diversos esdeveniments anuals i els relaciona amb els que es desenvolupen de forma puntual.

Es pot afirmar que, durant els últims 25 anys, Barcelona ha organitzat un esdeveniment de talla internacional cada 1,3 anys. Difícilment, una altra ciutat a nivell mundial ha complert o podrà complir aquesta estadística en els propers anys.

Tant en el Pla estratègic del 2003 com en el del 2011, Barcelona ha contemplat la seva projecció internacional a través de l'organització d'esdeveniments esportius.

En l'estratègia de Barcelona es diferencien cinc grans etapes:

1. 1979-1986: l'arribada de la democràcia als ajuntaments i la designació de Barcelona com a organitzadora dels JO i Paralímpics 1992.
2. 1986-1992: l'organització i celebració dels JO i Paralímpics.
3. 1992-2003: la gestió i l'activació del llegat de Barcelona per a la ciutadania de Barcelona
4. 2003-2010: l'impuls dels projectes continguts en el Pla estratègic del 2003.
5. 2010-2017: a partir de l'any 2011, l'Ajuntament va considerar que el Pla estratègic esportiu

Month / Mes	Annual Events, 2011 / Esdev. anuals, 2011	Year / Any	Point events / Esdev. puntuals
January / Gener	International Hockey Tournament	1997	Indoor World Athletics
	International Fencing Barcelona	1997	Eurobasket
February / Febrer	Trial Indoor World Championship	1998	Euroleague Final 4
March / Març	Barcelona Marathon	2000	Davis Cup Final
April / Abril	Barcelona Open Banc Sabadell	2003	Fina World Championship of Swimming
May / Maig	Turkish Airlines Euroleague F4	2003	World Police & Firemen
	Polo International Tournament	2003	Strategic Plan
	Fórmula 1	2003	Euroleague Final 4
	Trofeo Conde Godó Sailing	2004	Culture Forum 2004
	Padel Pro Tour Barcelona	2009	Tour de France
June / Juny	Moto GP	2009	Davis Cup Final
July / Juliol	Classic Sailing Puig Barcelona	2010	European Championship of Athletics
August / Agost	Joan Gamper FC Barcelona	2011	Euroleague Final 4
September / Setembre	CSIO Barcelona Horsing	2013	FINA World Championship of Swimming
October / Octubre	Garmin Barcelona Triathlon	2013	World Championship of Handball
November / Novembre	Jean Bouin	2013	X-Games
	International Joaquin Blume	2013	CSIO Barcelona Jumping Final (13-16)
December / Desembre	Barcelona World Race	2014	Mundobasket

Table 4. Organization of major sport events in Barcelona. (Source: own elaboration)

Taula 4. Organització d'importants esdeveniments esportius a Barcelona. (Font: elaboració pròpia)

be one of the main levers for achieving the targets in the General Strategic Plan of 2003, when the latter had the participation of clubs, federations, sportspeople, companies, schools, universities, research centres, etc.

havia de ser una de les palanques principals per aconseguir el que s'havien proposat en el Pla estratègic general de l'any 2003, quan aquest va comptar amb la participació de clubs, federacions, esportistes, empreses, centres educatius, universitats, centres de recerca, etc.

The six aspects proposed by Barcelona City Council (2016) in its sports system are:

Les 6 dimensions que proposa l'Ajuntament de Barcelona (2016) dins del seu sistema esportiu són:

- Educational sport.
- Sport and clubs.
- Sport, city and wellbeing.
- Social cohesion and sports.
- Sport, the city's economic engine.
- Barcelona's international profile.

- L'esport educatiu.
- L'esport en els clubs.
- Esport, ciutat i benestar.
- Cohesió social i esport.
- Esport i economia, com a motor de la ciutat.
- Projecció internacional de Barcelona.

From the sports standpoint, one of the key factors was getting the public in general to do sport. We begin with the methodological limitation of the difficulty or even impossibility of obtaining data about changes in sport actually done in Barcelona over these 25 years.

Des del punt de vista esportiu, un dels elements clau va quedar fixat en la pràctica esportiva de la ciutadania a nivell general. Partim de la limitació metodològica, de la dificultat o fins i tot la impossibilitat d'obtenir algunes dades d'evolució de la pràctica esportiva específica a Barcelona al llarg d'aquests 25 anys.

The data which have a certain degree of reliability are those obtained by the National Statistical

Les dades que tenen un cert nivell de fiabilitat són les obtingudes per l'Institut Nacional d'Estadística

Institute (Instituto Nacional de Estadística – INE) and the National Sports Council (Consejo Superior de Deportes – CSD) about registrations in Spain. Indeed the number of sports registrations in Spain since 1941 is available but data with territorial stratification can only be obtained from 2003.

Steady and considerable growth in the number of people doing sport began in the 1960s, but it has been especially significant since 1966 which was a clear turning point. In that year Juan Antonio Samaranch became head of the national sports body, the National Delegation of Physical Education and Sports, and the “Contamos contigo” (We’re counting on you) sports promotion programme began (Bielsa and Vizuete, 2005) which led to a real change in the country’s sports culture. However, while competitive sport has grown constantly throughout this period as shown in Figure 6, hosting the Olympic Games in Barcelona in 1992 does not appear to have had a direct and immediate effect. Unlike the “Contamos contigo” campaign, the Games did not lead to a significant change of trend.

If we compare Olympic and non-Olympic sports we also find that there are no significant differences between them. As we have already seen, the significant increase in the number of registrations started in the 1960s, but the difference between Olympic and non-Olympic ones began in 1976. In

(INE) i pel Consell Superior d’Esports (CSD) sobre les llicències a Espanya. De fet, es disposa del nombre de llicències esportives a Espanya a partir de 1941, però només a partir de l’any 2003 es poden obtenir les dades amb estratificació territorial.

A partir dels anys 60 es produeix un creixement constant i notable de turistes, però aquest és especialment important a partir de l’any 1966, quan s’aprecia un clar punt d’inflexió. L’any 1966 coincideix amb l’inici de l’etapa de Samaranch al capdavant de l’ens responsable de l’esport a nivell nacional (Delegació Nacional d’Educació Física i Esports), moment en què s’inicia el programa de promoció de l’esport anomenat “Comptem amb tu” (Bielsa & Vizuete, 2005), que va implicar un autèntic canvi en la cultura esportiva del país. Podem apreciar que, si bé durant tot aquest període reflectit a la *figura 6* el creixement de la pràctica esportiva de competició ha estat constant, no s’aprecia l’existència d’un efecte directe i immediat com a conseqüència d’haver organitzat els JO de Barcelona al 1992. L’esdeveniment no produeix un canvi de tendència significatiu, com sí que va produir la campanya “Comptem amb tu”.

Si l’anàlisi la femлем comparant els esports o disciplines olímpiques i les no olímpiques, també podem observar que no hi ha grans diferències entre elles. Com ja hem constatat, la progressió important en el nombre de llicències va començar a la dècada dels 60, però la diferència entre les olímpiques i les no olímpiques es

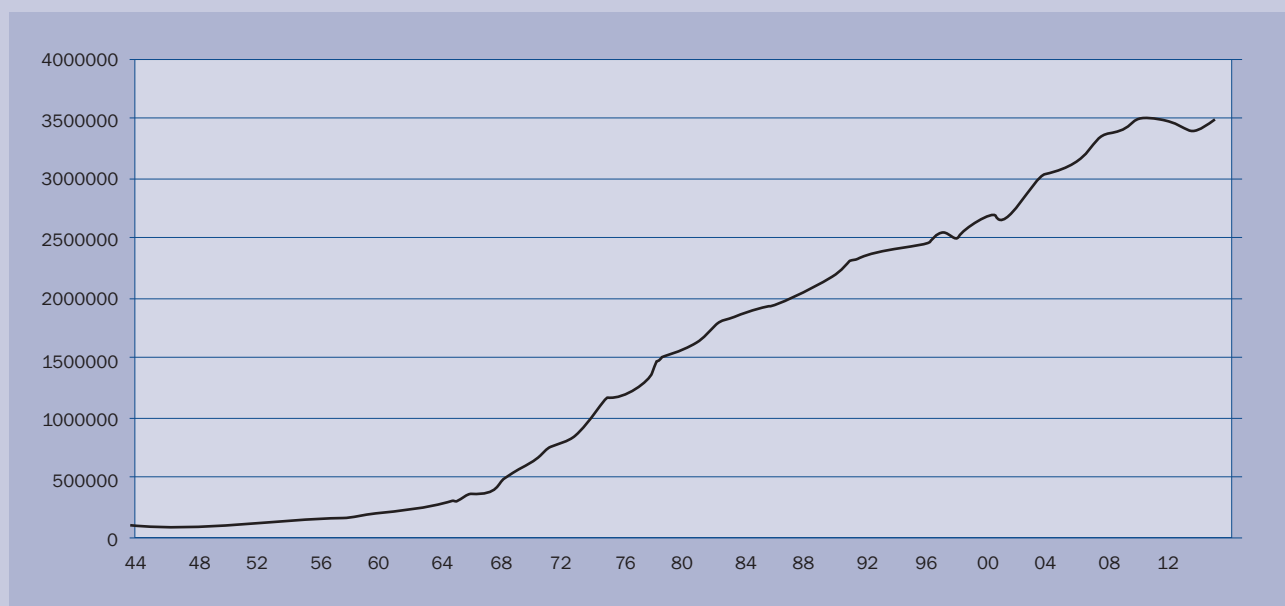

Figure 6. Evolution of the number of registrations in Spain. (Source: own elaboration, using INE/CSD data)

Figura 6. Evolució del nombre de llicències esportives a Espanya. (Font: elaboració pròpia, a partir de les dades de l'INE/CSD)

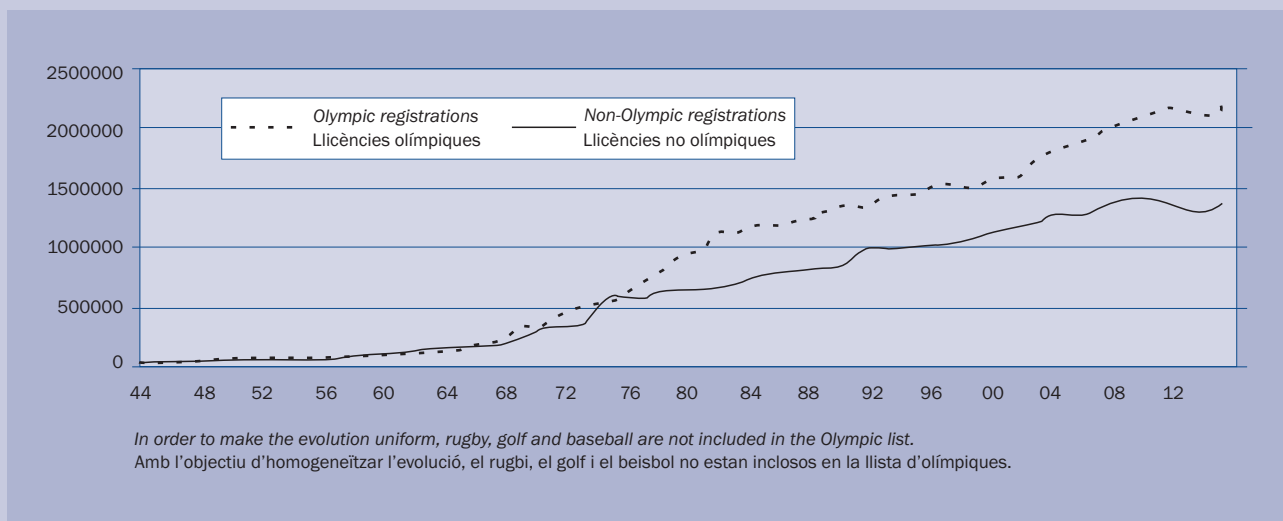

Figure 7. Comparative evolution of Olympic and non-Olympic sports registrations in Spain. (Font: own elaboration, using INE/CSD data)

Figura 7. Evolució comparada de llicències d'esports olímpics i no olímpics a Espanya. (Font: elaboració pròpia, a partir de les dades de l'INE/CSD)

the 1980s both made very similar progress and there are no significant changes in either of them (Figure 7).

The information available about the number of clubs in Barcelona is much the same. Barcelona Statistics Department data shows that there were 1,121 clubs in the city in 1991 and 1,027 in 1998. Hence our conclusion about sports associations is the same as the one we have come to for registered people doing sport.

If instead of actual records of sports done (in this case competitive sports) we look at the sports habits surveys conducted in Spain over these years, the Olympic Games were not a turning point or change of trend. In fact, by 2000 there was a decrease that had begun in 1995 (Figure 8).

Puig, Vilanova, Inglés and Mayo (2009) found that 43% of people in Catalonia did one or more sports. Although the research is not exactly the same in terms of methodology, this figure is higher than the one for Spain which in the same period came to 36.9%.

In 1990, before the Olympic Games, this percentage stood at 32.73%. Consequently there was a 10-point increase in the total number of people doing sport in Catalonia between 1990 and 2005, and furthermore regularity was also quite high since 39.8% did sport two or three times a week and 43% once or twice a week.

In addition every year Tse Consulting draws up its international ranking of sports cities. As can be

constata a partir del 1976. Als anys 80, la progressió d'ambdues és molt similar i no s'aprecien canvis significatius en cap de les dues relacionats amb els JO de Barcelona 92 (fig. 7).

En aquesta mateixa línia anirien les dades disponibles relacionades amb el nombre de clubs a la ciutat de Barcelona. En relació amb les dades que ens ofereix l'organisme d'Estadístiques de la Ciutat de Barcelona, trobem que el nombre de clubs a la ciutat l'any 1991 era de 1.121, i l'any 1998, de 1.027. En relació amb el moviment associatiu esportiu, la conclusió és la mateixa que l'assenyalada per a la pràctica esportiva.

Els JO no suposen un punt d'inflexió o un canvi de tendència. De fet, l'any 2000 s'observa un descens que ja havia començat el 1995 (fig. 8).

D'acord amb Puig, Vilanova, Inglés i Mayo (2009), a Catalunya el 43% de la població practicava un o més esports. Encara que les recerques no són exactament les mateixes pel que fa a la metodologia, aquests percentatges són superiors als d'Espanya, que en aquest mateix període tenia un percentatge del 36,9%.

El 1990, abans dels Jocs, aquesta xifra era del 32,73%. Conseqüentment, aquest augment entre 1990 i 2005 va ser de 10 punts en el total de gent practicant esport a Catalunya. La gent hi practicava esport amb força regularitat atès que el 39,8% en feia 2 o 3 vegades per setmana i el 43%, 1-2 cops per setmana.

D'altra banda, la consultora Tse Consulting prepara anualment la classificació de les ciutats més esportives

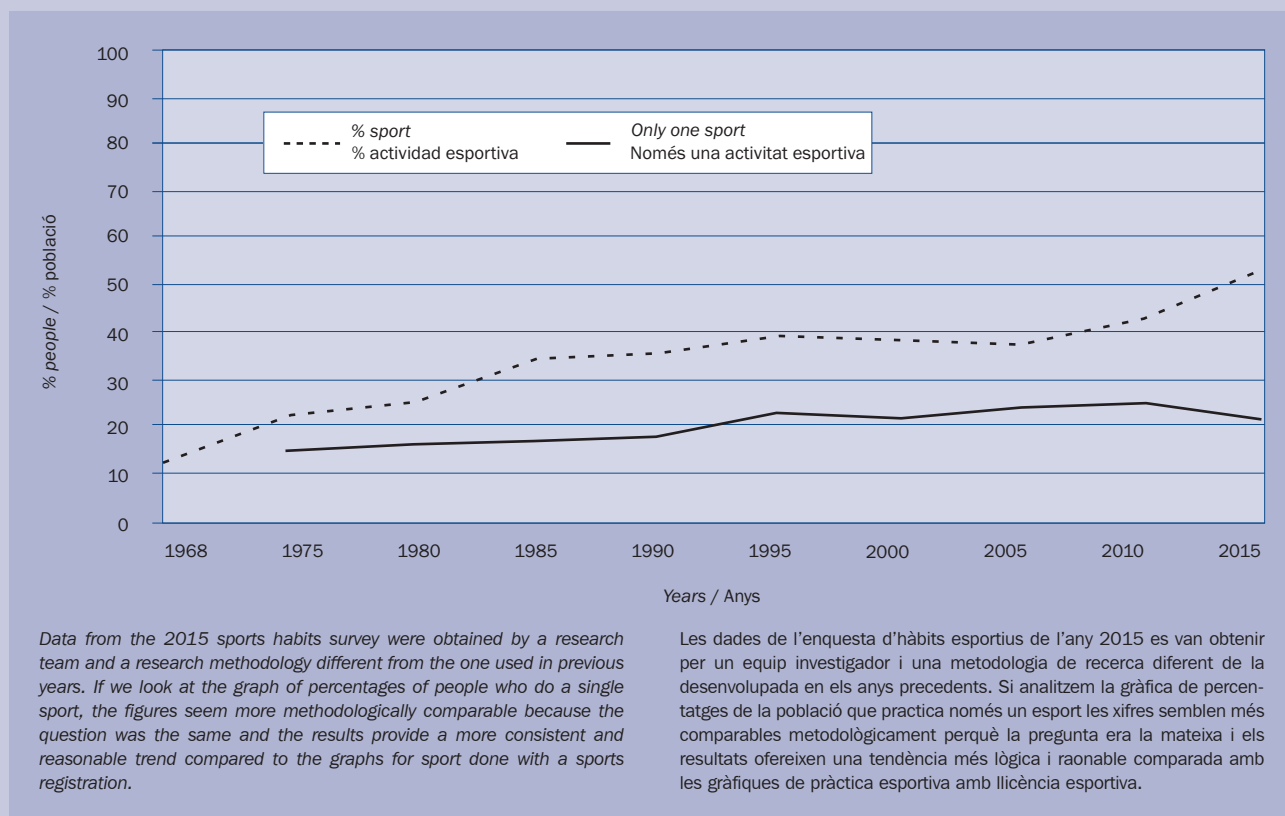

Figure 8. Evolution of doing sport in Spain according to sports habits surveys. (Source: own elaboration, using the results of ISA-Gallup sports habits surveys 1968-1975 [Vilanova, 2016]; García Ferrando & Llopis, 2011; Ministry of Education, Culture and Sport, 2015)

Figura 8. Evolució de la pràctica esportiva a Espanya segons enquestes d'hàbits esportius. (Font: elaboració pròpia, a partir dels resultats de les enquestes d'hàbits esportius d'ISA-Gallup 1968-1975 [Vilanova, 2016]; García Ferrando & Llopis, 2011; Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, 2015)

seen in Table 5, Barcelona has been in third place in recent years taken as a whole. This ranking is based on online public perception and the opinion of experts in the sector and the three aspects assessed are the city as a host of major events, the city as having high-quality facilities and the city having an active and healthy population.

Socio-cultural review

Writing (in Moragas & Botella, 2002), Abad argues that one of the great impacts of the Olympic Games was to create a collective feeling, what the author calls a positive vital attitude, which ten years later was hard to find among the public at large. Gouguet (2013) suggests that while the Olympic Games may have a positive effect on the territories where they are held, they can also present social costs that need to be taken into consideration. Gouguet studied the case of the Barcelona Games and based his analysis

a nivell internacional. D'acord amb la taula 5, Barcelona ha ocupat la tercera posició en el conjunt dels últims anys. Aquest rànquing es basa en la percepció pública en línia i l'opinió d'experts del sector. Les tres dimensions que es tenen en compte són la capacitat d'organitzar esdeveniments, la qualitat de les instal·lacions i el nivell esportiu i saludable de la seva població.

Revisió sociocultural

Per a Abad (a Moragas Botella, 2002), un dels grans impactes dels Jocs va ser aconseguir crear un sentiment col·lectiu anomenat per l'autor "actitud vital positiva", però que deu anys després costava de trobar entre la població. Per Gouguet (2013), si bé els JO poden tenir un efecte positiu als territoris on es desenvolupen, ahora poden presentar certs costos socials que s'han de tenir en compte. Gouguet va estudiar el cas dels Jocs de Barcelona i va basar la seva anàlisi en l'estudi dels efectes econòmics, socials i

Cities / Ciutats	2016	2015	2014	2013	2012
London	1	1	1	1	1
Rio Janeiro	2	4	3	12	19
Lausanne	3	2	5	36	17
Barcelona	4	3	7	2	8
Paris	5	9	21	7	12
Los Angeles	6	10	8	14	13
Sydney	7	8	2	3	2
Tokio	8	5	4	8	9
Edmonton	9	7	11	44	37
New York	10	23	14	9	17

► **Table 5.**

Classification of sports cities (2016, December) (Source: Tse Consulting Group, 2016)

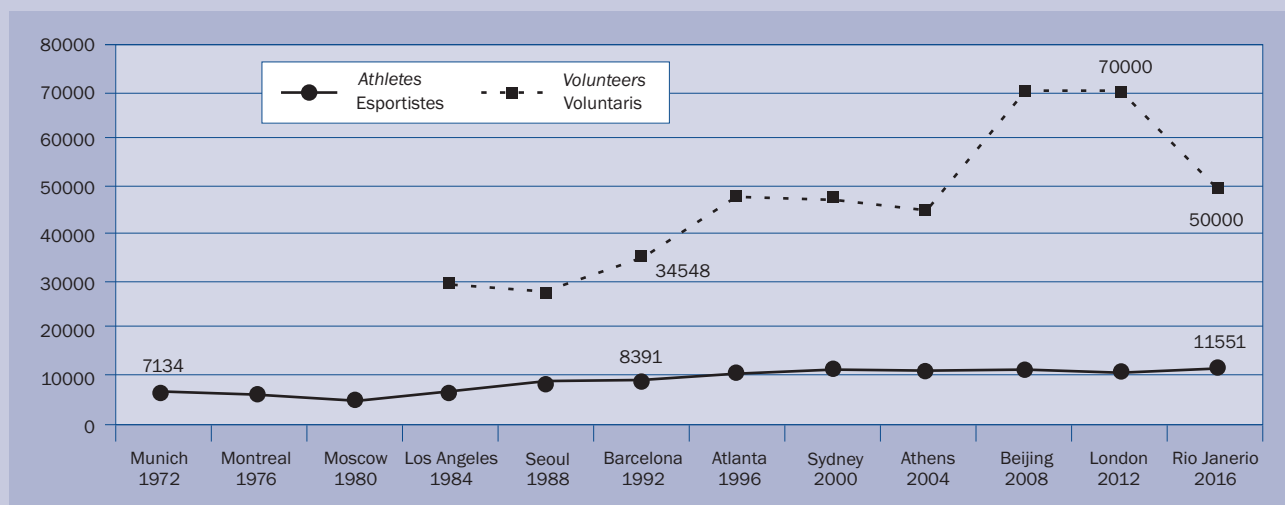
Taula 5. Classificació de les ciutats esportives (desembre, 2016). (Font: Tse Consulting Group, 2016)

on his study of economic, social and ecological effects. He also points out the difficulty of addressing this complexity.

One of the Barcelona Games' objectives was to demonstrate the whole city's engagement with the event to the Olympic family. It was a great opportunity that no one wanted to miss out on. In lockstep, another objective was to achieve the highest possible number of participants to generate an image of social energy and engagement through public participation. Indeed, one of the Games' pillars was the volunteer campaign "Taking part is what counts. Become an Olympic Volunteer". The campaign covered all Spain's 17 regions, the whole of Catalonia and all Barcelona's districts. A total of 102,000 applications to join the programme were received. As shown in Figure 9, Barcelona hosted 35,000 volunteers. They were trained and inspired by 91 coordinators

ecològics. Ell mateix apunta la dificultat d'abordar aquesta complexitat.

Un dels objectius dels Jocs de Barcelona va ser mostrar a la família olímpica el nivell d'implicació del conjunt de la ciutat en l'esdeveniment. Era una gran oportunitat que ningú es volia perdre. En un esforç paral·lel, un altre dels objectius era aconseguir el màxim nombre de participants, generant una imatge de dinamisme i implicació social basada en la participació ciutadana. Precisament, un dels pilars va ser la campanya de voluntaris "La participació és el que compta. Fes-te voluntari olímpic". La campanya va recórrer les 17 comunitats autònomes, tot el territori català i tots els districtes de Barcelona. Es van rebre un total de 102.000 candidatures per adherir-se al programa. Com s'indica a la figura 9, Barcelona va acollir 35.000 voluntaris. La seva preparació i dinamització es va aconseguir gràcies a la participació de 91 coordinadors i 456 professors que

▲ **Figure 9.** Evolution of the number of athletes and volunteers in the Olympic Games. (Source: own elaboration, using Moragas & Botella, 2002, and the IOC website)

▲ **Figura 9.** Evolució del nombre d'esportistes i voluntaris en els JO. (Font: elaboració pròpia, a partir de Moragas & Botella, 2002, i la web del COI)

and 456 teachers who turned them into the key information and service team in the organisation of the Games

According to Clapés (in Moragas & Botella, 2002), what was known as the volunteer effect was planned with the intention of multiplying each volunteer by 10 with their immediate surroundings. However, this initial forecast was not achieved as was later demonstrated.

The volunteer programme has been another of the great legacies for Barcelona. Since then, all the events that we have mentioned in this paper have featured the participation of a large number of volunteers, many of whom also worked at the Games. For example, the World Aquatics Championships of 2013, one of the last major events held in Barcelona, had 2,500 volunteers and received over 6,000 applications.

Another of the effects connected with the Games as a sports event but one with great social consequences was holding the Paralympics. Although they only lasted a few days, the Paralympics featuring 3,200 athletes from 82 countries made it possible to achieve considerable progress in raising public awareness about the social integration of the disabled.

During the four-year period leading up to the Games in 1992 Barcelona organised the Cultural Olympiad which, as suggested by Abad in Moragas and Botella (2002), would surely be one of the things to be improved in the organisation. The Cultural Olympiad followed a four-year format: 1989, the year of sport; 1990, the year of the arts; 1991, the year of the future, and 1992, the Festival of the Olympic Arts that encompassed a total of 200 activities. The overall budget for the Cultural Olympiad was around €40 million (59.3% from the COOB'92 organising committee, 24.6% from sponsors and 15.9% from ticket sales).

In 1999 Barcelona set up the Forum of Cultures 2004 Consortium. The Forum certainly would not have existed without the Olympic Games since the two events together made it possible to rebuild Barcelona's eastern shoreline, which at the time was one of the unresolved issues in the city and mainly designed to enable tourism to flourish. Following the adoption of the event by UNESCO, the Forum was drawn up around three areas: commitment to peace, sustainable development and cultural diversity. It occupied 30 ha between the Olympic Port and Sant Adrià del Besòs and culminated an urban regeneration process that had begun in 1992.

van preparar aquest equip per ser el punt d'atenció clau en l'organització dels Jocs.

Segons Clapés (a Moragas & Botella, 2002), es va planificar l'anomenat efecte voluntariat amb la intenció de multiplicar per 10 a cada voluntari amb el seu entorn més immediat.

El programa de voluntariat ha estat un altre dels grans llegats per a Barcelona. Des de llavors, tots els esdeveniments que s'han esmentat en aquest treball han comptat amb la participació d'un gran nombre de voluntaris, molts d'ells vinculats, també, al seu moment amb els Jocs. Així, per exemple, el Mundial de Natació de l'any 2013, un dels últims grans esdeveniments desenvolupats a Barcelona, va comptar amb 2.500 voluntaris i es van rebre més de 6.000 sol·licituds.

Un altre dels efectes relacionats amb l'esdeveniment esportiu-Jocs, però amb grans conseqüències socials va ser l'organització dels Jocs Paralímpics que, malgrat els pocs dies que va durar la competició, va permetre desenvolupar un treball molt intens de conscienciació ciutadana sobre la integració social dels discapacitats. Hi van participar 3.200 esportistes de 82 països.

Durant el període dels 4 anys entre els Jocs anteriors i els del 92, Barcelona va organitzar l'Olimpíada cultural que, en paraules d'Abad, Moragas i Botella (2002), segurament seria un dels elements millorables de la pròpia organització. L'Olimpíada cultural va tenir un format de 4 anys i es va desenvolupar de la forma següent: el 1989, l'any de l'esport; el 1990, l'any de les arts; el 1991, l'any del futur, i el 1992, el Festival de les arts olímpiques que va agrupar un total de 200 activitats. El seu pressupost global va ser entorn dels 40 milions d'euros (59,3% a través del COOB'92, 24,6% a través de patrocinis i un 15,9% a través dels recursos propis de venda d'entrades).

El 1999, Barcelona va constituir el Consorci per al Fòrum de les Cultures 2004. El Fòrum, segurament, no hagués existit sense els JO, ja que el sumatori de tots dos esdeveniments va permetre reconstruir la costa est de Barcelona que era un dels aspectes pendents de la ciutat, l'objectiu principal del qual era permetre el creixement turístic de la ciutat. Després de l'aprovació de l'esdeveniment per la Unesco, el Fòrum es va definir a partir de tres eixos: compromís per la pau, desenvolupament sostenible i diversitat cultural. Es van ocupar 30 hectàrees entre el Port Olímpic i Sant Adrià del Besòs i es va culminar una regeneració urbanística que ja havia començat en 1992.

Discussion and conclusions

Our findings would suggest that the 1992 Olympic Games had a great impact not only on Barcelona but also on its immediate hinterland which has turned the city into a benchmark for other countries. Barcelona laid the groundwork in 1992 with the Games, but the city's reputation and the number of tourists it attracts today are not exclusively the upshot of the Olympics. Many other subsequent events and actions combined with a wide range of working and discussion groups have put Barcelona on the map. It seems clear that Barcelona in 1992 was in the world showcase as it had been before in 1929 and 1888. In this case Barcelona also seized its opportunity. The investment carried out, its organisational diligence and the sensitivity shown in the building plans implemented set the path towards what has been called the Barcelona model.

In line with Kaplanidou and Karadakis (2012) and the dynamic concept of the legacy as valued by the residents themselves, views about the Games nowadays are perhaps not as positive as they were at the time or those which have prevailed over the past 25 years. We are not arguing that the Games' impact today should be seen as negative, yet nevertheless the current political and economic situation might suggest that these views are not so positive because the Games are seen as one of the main causes of the tourism impact the city is experiencing at present. Nowadays Barcelona's inhabitants rate the tourist situation as the second source of problems in the city. It seems reasonable to believe that a city which has increased its visitor numbers by 419% during the last 25 years, and has done so by more than the main European capitals, today has a point of contention in tourism and its consequences.

Given this backdrop and for the reasons mentioned above, it is easy to come to the conclusion that a bid for an Olympic Games would not receive the same support and enthusiasm nowadays as Barcelona 1992 did. This view held by the public at large may also be reinforced by the uproar concerning the Olympic movement today and the various examples of other cities which in recent years have rejected the chance to bid to host the Games.

These considerations are undoubtedly not good news for the Olympic movement and it might be that Olympic Games in the future will be held in cities that have hosted them only a relatively few years previously. This possible scenario would be based on:

1. Reduction of investment (civil works and sports facilities).

Discussió i conclusions

D'acord amb els diferents resultats obtinguts, s'observa que els JO del 92 van tenir un gran impacte a la ciutat de Barcelona, però també en el seu entorn geogràfic més proper, el que li ha comportat esdevenir un model de referència per a diferents països. Barcelona va edificar les bases l'any 92 en ocasió dels Jocs, però la seva notorietat i el nombre de turistes que acull avui la ciutat no deriven exclusivament de l'olimpíada. Molts altres esdeveniments i accions posteriors, així com diversitat de grups de treball i de reflexió, han permès situar Barcelona en el mapa. Sembla clar que la Barcelona del 92 va estar a l'aparador mundial com anteriorment ho havia estat el 1929 i el 1888. Les inversions que es van realitzar, el rigor organitzatiu i la sensibilitat mostrada en les diferents obres van marcar la línia cap al que s'ha denominat el model Barcelona.

D'acord amb el que van apuntar Kaplanidou & Karadakis (2012), i el concepte dinàmic del llegat per part dels mateixos residents, avui dia, potser l'opinió sobre els Jocs ja no seria tan positiva com va ser-ho aleshores o com ha estat durant els passats 25 anys. No estem dient que l'impacte a dia d'avui s'hagi de considerar com a negatiu, però sí que la situació política i econòmica actual poden comportar que aquesta opinió no sigui tan positiva en considerar els Jocs com una de les principals causes de l'impacte turístic que vivim. Cal recordar que, actualment, la ciutadania de Barcelona valora la situació turística com la seva segona causa de problemes. Sembla lògic pensar que una urbs que ha augmentat un 419% les seves visites durant els últims 25 anys, i que ho ha fet per sobre de les principals capitals europees, tingui avui en el turisme i les seves conseqüències un punt de conflicte.

Davant d'aquest escenari, és fàcil pensar que una candidatura a uns JO no rebés avui el mateix suport i entusiasme com la Barcelona 92. Aquesta opinió de la ciutadania es pot veure també reforçada pel soroll que genera avui el moviment olímpic i els diversos exemples d'altres ciutats que, en els últims anys, han renunciat a ser candidats a organitzar-los.

Sens dubte, aquests fets no són bones notícies per al moviment olímpic i és possible que en el futur repetixin ciutats que ja els hagin acollit fa relativament poc, perquè malgrat tot aquestes podrien tenir en compte els factors següents:

1. Reducció de la inversió (obra civil i instal·lacions esportives).

2. *Know-how in organising this type of event.*
3. *The public is already aware of the potential positive impact.*

In fact, Barcelona has already experienced a similar situation with the FINA World Aquatics Championships in 2013. After the International Swimming Federation had to cancel the venue scheduled for 2013, it was decided that Barcelona would once again host the event due to the three arguments set out above. This may be a new opportunity for Barcelona in the medium term. Athens, Los Angeles, London and Paris have all hosted the Games more than once. However, Burton's (2014) thesis suggests that such repeats could become more frequent in the future and with less time between one event and the next in the same city.

We believe that some of these principles are in line with the Agenda 2020 recommendations adopted at the 127th Session of the IOC held in Monaco on 8-9 December 2014:

- *Shape the bidding process as an invitation.*
- *Evaluate bid cities by assessing key opportunities and risks.*
- *Reduce the cost of bidding.*
- *Include sustainability in all aspects of the Olympic Games.*
- *Include sustainability within the Olympic Movement's daily operations.*

We assume that some things could have been done better but over time the overall outcome has continued to be a clear paradigm for many cities and that is why the Barcelona model has emerged. It is not a model which can be used in any circumstances as in 1986 Barcelona had a very particular situation that it would be hard to reproduce in other cities, but it can be inspiring to transform and improve another setting.

Barcelona and the country as a whole made a radical change in terms of sports performance expressed in outcomes achieved in sport competitions, an improvement that nowadays is still to be seen in both results and infrastructures. However, perhaps the area to improve (not only for the Games and Barcelona itself) is using them as a way of promoting sport among the public not just as spectators but also as practitioners, as this would increase the amount of sport people do and in some cases competitive participation measured by number of registrations.

2. "Saber com" (know-how) per organitzar aquest tipus d'esdeveniments.

3. La ciutadania ja és conscient del possible impacte positiu.

De fet, Barcelona ja va viure una situació semblant amb els Mundials de Natació del 2013. Després que la Federació Internacional de Natació (FINA) hagués d'anul·lar la seu prevista, es va optar per la repetició de Barcelona com a ciutat organitzadora d'acord amb els tres arguments anteriorment explicats. Aquesta sigui potser a mitjà termini una nova oportunitat per a Barcelona. En la història dels Jocs, han repetit diverses ciutats com Atenes, Los Angeles, Londres, París. No obstant això, la tesi de Burton (2014) apunta al fet que aquestes repeticions podrien ser en el futur més habituals i amb menys temps de separació entre una edició i l'altra a la mateixa ciutat.

Creiem que alguns d'aquests principis van en la línia de recomanacions de l'Agenda 2020 aprovada a la 127 Sessió del COI celebrada a Mònaco el 8 i 9 de desembre del 2014:

- Configurar el procés de presentació com una invitació.
- Avaluar les ciutats candidates tenint en compte les oportunitats clau i els riscos.
- Reduir el cost de les ciutats candidates.
- Incloure la sostenibilitat en tots els aspectes referits als JO.
- Incloure la sostenibilitat en les operacions diàries del moviment olímpic.

Si tornéssim 25 anys enrere, suposem que algunes coses es podrien haver fet millor però el resultat global s'ha mantingut en el temps com un exemple clar per a moltes ciutats i deu ser per aquest motiu que es parli del model Barcelona. Cal recordar que no és un model aplicable a qualsevol realitat, atès que la ciutat comtal del 1986 tenia una situació molt particular, però sí que pot ser un model clarament inspirador per transformar i millorar una altra realitat.

A nivell del rendiment esportiu, pel que fa a resultats en les competicions esportives, Barcelona i el país van fer un canvi radical, una millora que avui dia segueix viva tant en resultats com en infraestructures. Però potser, l'apartat a millorar (no només per als Jocs i Barcelona mateixa) és l'ús dels Jocs com a eina per promocionar l'esport entre la ciutadania, no només com a espectadors sinó també com a actors. Això suposaria augmentar la pràctica esportiva i, en alguns casos, la

The bridge to unite hosting major sports events and their sports impact is still being built. It may well be one of the great challenges of the future, one of the challenges to be taken into account when organising future events in Barcelona but also in many other cities.

The information available shows that Barcelona 1992 was an organisational, economic and social transformation. This led to the foundation of the city model pointed out by Brunet (2011). Barcelona had the highest private contribution out of the European cities that have hosted the Games over the last 25 years, which is probably indicative of the public-private dynamism that the city was able to generate from the Games and which is harder to find today.

By contrast, it cannot be demonstrated that the Games led to a transformation of sports habits and doing sport in Spain as a whole.

An event of this kind can bring about micro changes in the territorial area where it takes place but does not entail meso or macro changes in the host region or country, or at least the Games did not have this impact on the sports habits of Spaniards.

In the next three articles we will draw on comparative analysis with other cities and countries to explore the Olympic Games' impact on Barcelona in greater depth. We will also look at some of the ideas the city could use to build its sports model for the next 25 years, although this type of review study has certain limitations.

In the future it will be important that Barcelona, like other cities hosting events, continues to prioritise this factor in its sports policy and as one of the foundations of its international profile. In order to better analyse the impact that such events have on the city and its immediate surroundings it will also have to develop a methodology that enables it to evaluate the various effects they may have for the city.

participació competitiva mesurada en nombre de llicències. El pont que hauria d'unir l'organització dels grans esdeveniments esportius i la seva incidència a nivell esportiu està encara a mig construir. Potser pugui ser un dels grans reptes del futur que caldria tenir en compte en l'organització de futurs esdeveniments a Barcelona, i en moltes altres ciutats.

Del conjunt de la informació disponible es pot deduir que Barcelona 92 va representar una transformació organitzativa, econòmica i social; això va suposar la constitució del model de ciutat que apuntava Brunet (2011). De les ciutats europees que han organitzat els Jocs en els últims 25 anys, Barcelona va ser la que va tenir una contribució privada més elevada, la qual cosa probablement és indicatiu del dinamisme públic-privat que la ciutat va ser capaç de generar a partir dels Jocs i que avui resulta més difícil de trobar.

D'altra banda, no es pot demostrar que els JO impliquessin una transformació dels hàbits esportius i de la pràctica esportiva en el conjunt de l'Estat espanyol.

Un esdeveniment d'aquestes característiques pot arribar a produir canvis micro en el context territorial on es desenvolupa, però no arriba a produir canvis meso o macro en la regió o en el país en el qual es porta a terme, almenys no ho van produir en els hàbits esportius de la població espanyola.

En els propers articles (3) s'apuntaran algunes de les idees a partir de les quals la ciutat podria construir el seu model esportiu per als propers 25 anys. És evident que aquest tipus d'estudi de revisió compta amb diverses limitacions atès el temps que ha passat.

En el futur, serà important que Barcelona, com altres ciutats organitzadores d'esdeveniments, segueixi tenint l'eix esportiu com a prioritari i com una de les bases de la seva projecció internacional. Amb la finalitat que es pugui analitzar millor l'impacte que té l'esdeveniment a la ciutat i al seu entorn més proper, s'haurà de desenvolupar una metodologia que li permeti avaluar els diferents efectes que puguin tenir influència en la ciutat.

Conflicts of interest

None.

Conflicte d'interessos

Cap.

References / Referències

- Ajuntament de Barcelona (2016). *Plan Estratégico. Observatorio del Deporte y de la Actividad Física de Barcelona. Programa deportivos*. Recuperat de <http://ajuntament.barcelona.cat/esports/es/programas-deportivos>
- Bielsa, R. & Vizuete, M. (2005). *Historia de la organización deportiva española de 1943-1975*. Ponència del X Congreso de Historia del Deporte, Sevilla, 2005. Recuperat de <http://www.cafyd.com/HistDeporte/htm/pdf/2-5.pdf>
- Brunet, F. (2011). *Analysis of the economic impact of the Olympic Games. Multidisciplinary Research and Dissemination of Olympic studies*. Barcelona: CEO-UAB.
- Burton, R. (2014, juny). Hosting the Olympic Games again-Should Veteran Cities plan to re-bid or get ready to serve as safety nets? *Sport and StadMarketing. 14 Hamburger Symposium Sport*.
- Chappelet, J.-L. (2008). Olympic environmental concerns as a legacy of the Winter Games. *The International Journal of the History of Sport*, 25(14), 1884-1902. doi:10.1080/09523360802438991
- Crompton, J. L. (1995). Economic impact analysis of sport facilities and events: Eleven sources of missaplication. *Journal of Sport Management*, 9(1), 14-35.
- García Ferrando, M., & Llopis, R. (2011). *Ideal democrático y bienestar personal. Encuesta sobre los hábitos deportivos en España 2010*. Madrid: CSD-CIS.
- Gouguet, J. J. (2002). Economic impact of sporting events: What has to be measured? A C. Barros, M. Ibrahim & Szymanski (Eds.), *Transatlantic sport: The comparative economics of North American and European Sports* (pàg. 152-171). Northhampton, MA: Edwar Elgar Publishing Inc. doi:10.4337/9781843767367
- Gouguet, J. J. (2013). Anticiper l'Héritage des grands événements sportifs: l'Exemple des Jeux Olympiques. *Juris tourisme*, 151, 20-24.
- IOC. (2014). *Informe Agenda 2020*. Recuperat de https://stillmed.olympic.org/Documents/Olympic_Agenda_2020/Olympic_Agenda_2020-20-20_Recommendations-ENG.pdf
- Kaplanidou, K., & Karadakis, K. (2010). Understanding the legacies of a host olympic city: The case of the 2010 Vancouver Olympic Games. *Sport Marketing Quarterly*, 19, 110-117.
- Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. (2015). *Encuesta de hábitos deportivos en España 2015*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Moragas, M., & Botella, M. (1995). *The Keys to Success*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.
- Moragas, M., & Botella, M. (2002). 1992-2002. *Barcelona; l'herència dels jocs*. Barcelona: Centre d'estudis Olímpics-UAB. Planeta.
- Preuss, H. (2004a). *The economics of the Olympics: A comparison of the games 1972-2008*. Cheltenham: Edward Elgar. doi:10.1080/13606710500249078
- Preuss, H. (2004b). Calculating the regional impact of the Olympic games. *European Sport Management Quarterly*, 4(4), 234-253. doi:10.1080/16184740408737479
- Preuss, H. (2007a). The conceptualisation and measurement of mega sport event legacies. *Journal of Sport and Tourism*, 12(3-4), 207-227. doi:10.1080/14775080701736957
- Preuss, H. (2007b). Signaling growth: China's major benefit from staging the Olympics in Beijing 2008. *Harvard Asia Pacific Review*, 9(1), S41-S45.
- Preuss, H. (2009). Opportunity costs and efficiency of investments in mega sport events. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 1(2), 131-140.
- Preuss, H., & Alfs, C. (2011). Signaling through the 2008 Beijing Olympics-Using mega sport events to change the perception and image of the host. *European Sport Management Quarterly*, 11(1), 55-71. doi:10.1080/16184742.2010.537362
- Preuss, H., & Solberg, H. (2006). Attracting major sporting events: The role of local residents. *European Sport Management Quarterly*, 6(4), 391-411. doi:10.1080/16184740601154524
- Preuss, H., & Werkmann, K. (2011). Experiential value of hosting the 2018 Winter Olympics in Munich. *Sport and Society*, 8(2), 97-123.
- Puig, N., Vinalova, A., Inglés, E., & Mayo, D. (2009). *Hàbits esportius a Catalunya*. Barcelona: Observatori Català de l'Esport. Generalitat de Catalunya.
- Rigau, I. (2011). The Shadow of Barcelona. A E. Fernández, B. Cerezuola, M. Gómez Ch. Kennett & M. de Moragas (Eds.), *An Olympic Mosaic. Multidisciplinary Research and Dissemination of Olympic studies* (pàg. 87-95). Barcelona: CEO-UAB.
- Solberg, H. A., & Preuss, H. (2007). Major Sport Events and Long-Term Tourism Impacts. *Journal of Sport Management*, 21, 213-234. doi:10.1123/jsm.21.2.213
- Tse Consulting Group (2016). *Ranking of Sports Cities. Results. December 2016*. Recuperat de http://www.tseconsulting.com/wp-content/uploads/2016/12/Ranking-of-Sports-Cities_Results-December-2016.pdf